

รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4*

MODEL OF ACADEMIC LEADERSHIP IN THE DIGITAL AGE OF BASIC SCHOOL
ADMINISTRATORS IN NAKHON SAWAN PROVINCE ACCORDING TO IDDHIPĀDA IV

¹ศุภวิชช์ วงษ์พลบ Supawit Wongplob ²ธานี เกสทอง Thaneer Gesthong

³วรฤต เกื่อนช้าง Worrakrit Thuanchang

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: supawit354660@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 434 คนตามแนวคิดของของ Hair วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อหาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและการวิเคราะห์องค์ประกอบใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบ การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ จำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบโดยใช้ค่าสถิติ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบใช้แบบประเมินกับผู้บริหารและครูวิชาการ จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์เป้าหมายในยุคดิจิทัล มีตัวแปรสำคัญ 47 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 บุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีตัวแปรสำคัญ 15 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในยุคดิจิทัล มีตัวแปรสำคัญ 5 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล มีตัวแปรสำคัญ 5 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 กลยุทธ์บริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล มีตัวแปรสำคัญ 5 ตัวแปร 2) รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ แนวคิดและทฤษฎี วัตถุประสงค์รูปแบบ ส่วนที่ 2 เนื้อหาและแนวทางการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ และ 3) ผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ในรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้

คำสำคัญ: รูปแบบ, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ยุคดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, หลักอิทธิบาท 4

Abstract

This research aims to 1) analyze the components of academic leadership in the digital age of educational administrators, 2) create a model of academic leadership in the digital age of educational administrators based on the Four Iddhipāda (Bases of accomplishment), and 3) evaluate the model of academic leadership in the digital age of educational administrators based on the Four Iddhipāda (Bases of accomplishment). This research is a mixed-method research, both qualitative and quantitative research, with 3 research steps: Step 1: Analyzing the components of academic leadership in the digital age of educational administrators by interviewing 18 key informants, using content analysis, using a questionnaire with a sample of 434 people based on Hair's concept, analyzing data from the questionnaires using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, to find the level of academic leadership in the digital age of educational administrators, and analyzing the components using Exploratory Factor Analysis (EFA). Step 2: Creating a model, an expert seminar with 9 qualified persons, analyzing data using content analysis, analyzing data on the appropriateness of the model guide using statistics, arithmetic mean, and standard deviation. Step 3: Evaluating the model, the evaluation form was applied to 30 administrators and academic teachers. Data were analyzed using statistics, including arithmetic mean and standard deviation. The research results found that 1) The components of academic leadership in the digital age of administrators were overall at a moderate level. It consisted of 5 components: Component 1: Vision and goals in the digital age, with 47 important variables; Component 2: Learning persons in the digital age, with 15 important variables; Component 3: Building academic collaboration networks in the digital age, with 5 important variables; Component 4: Creating technological innovation in the digital age, with 5 important variables; and Component 5: Academic friends in the digital age, with 5 important variables. 2) The model of academic leadership in the digital age of basic education administrators in Nakhon Sawan Province according to the principle of the Four Iddhipāda consisting of 3 parts: Part 1: Introduction, concept and theory, objectives and formats; Part 2: Content and guidelines for implementation, with 5 components; Part 3: Conditions for success; and 3) The results of the evaluation of academic leadership models in the digital age of basic education administrators in Nakhon Sawan Province according to the principle of the Four Iddhipāda, all four aspects were included at a high level: correctness, appropriateness, usefulness, and possibility.

Keywords: Model, Academic Leadership, The Digital Age, School Administrators, Iddhipāda IV

บทนำ

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและ พลเมืองโลกหลายด้าน อาทิ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ สังคม การเข้าสู่สังคมสูงวัยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้นและผลกระทบอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรต้องปฏิรูปตนเองและเปลี่ยนแปลงองค์การเพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตาม เป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) สังคมยุคความรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกันพลัง ขับของเทคโนโลยียุคดิจิทัล ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สมหมาย อ่าดอนกลอย, 2556) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามไปด้วยอย่างไม่อาจ หลีกเลี่ยงได้ สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายโมเดลประเทศไทย 4.0 หรือ Thailand 4.0 มาใช้เพื่อผลักดัน ประเทศให้ไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ซึ่งการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาลนั้น นักเรียนต้องสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งมาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ตอบสนองความต้องการของตนเองและของสังคมได้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 0579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาว่า ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการด้านความเท่าเทียมและด้านประสิทธิภาพได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ที่สภาพแวดล้อมภายนอกได้เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมากโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เป็นทั้งปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทั้งการเปลี่ยนแปลงในระดับต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของไทยนโยบายประเทศไทย 4.0ของรัฐบาลที่ต้องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การศึกษา 4.0 ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศด้วยสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมภายในไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในยุคดิจิทัลการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ครูในยุคดิจิทัลและเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562)

การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมคุ้มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน (จิณฉวีตร ปะโคทัง, 2551) และมีภาวะผู้นำแบบดิจิทัล เป็นกระบวนการหรือความสามารถหรือพฤติกรรมที่ผู้บริหาร โรงเรียนใช้อิทธิพลและอำนาจที่มี

กระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจโดยที่ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถในการนำกระบวนการทางดิจิทัลมาใช้อย่างเหมาะสมและนำทางพฤติกรรมของบุคคลไปสู่การบรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งจะผลักดันและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาและการทำงานภายในโรงเรียนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบท (กนกอร สมปราชญ์, 2562)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลชั้นนำหลักที่สำคัญต่อการบริหารและการจัดการศึกษาในการนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาและจะต้องมีภาวะผู้นำทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการบริหารจัดการและความรู้ความเข้าใจในแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน คือ ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปและภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนโดยเป็นผู้นำที่มีทรรศนะกว้างไกล สามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้นและเป็นการจูงใจในการทำงานโดยการแลกเปลี่ยน เพราะการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลหรือไม่นั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือสมรรถภาพในการนำและการใช้ภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยนและพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นภาวะผู้นำแบบปฏิรูปและภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Roon Charoen, 2012) และงานวิจัยของ Issarak, A. (2005) กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนสามารถทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะส่งผลต่อความสำเร็จและประสิทธิผล ประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถใช้เป็นเหตุผลเพื่อสนับสนุนคำกล่าวที่ว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมเกิดจากความสามารถด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำของผู้บริหารซึ่งจะส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังที่ Anan Navee, P. (2009) กล่าวว่า นักวิชาการทางการบริหารงานหลายคนได้ศึกษาวิจัยและสรุปแนวคิดที่สอดคล้องกันไว้ ดังนี้ พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาและทักษะการบริหารงานเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษานั้นควรมีทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ทักษะด้านมนุษย (Human skills) และทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นและจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และสอดคล้องกับที่ Wannasri, J. (2010) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารในการมีอิทธิพลและกระตุ้นส่งเสริมให้ครูและบุคลากรดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายโดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเมืองคัมปะรอกอบ ได้แก่ การพัฒนางานด้านการเรียนการสอนการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานวิชาการและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรและร่วมมือร่วมใจกันทำงาน มีความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานและพัฒนางานวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำเป็นผู้ริเริ่มสร้างแรงบันดาลใจและเป็นที่ปรึกษาตลอดจนให้คำแนะนำความช่วยเหลือแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ

รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี2564 การพัฒนาการเรียนรู้ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับปี 2561-2565 พบว่า คะแนนเฉลี่ย PISA มีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการอ่านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ อยู่ที่อันดับที่ 4 ของอาเซียน อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาอยู่อันดับที่ 45

ศักยภาพการแข่งขันด้านทรัพยากรบุคคลของโลกอยู่อันดับที่ 45 ปัจจุบันที่ส่งผลการศึกษาในปี 2564 มากที่สุด คือ การแพร่ระบาด COVID-19 ซึ่งผลของ COVID-19 ต่อการศึกษาส่งผลต่อทั้งการจัดการศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองทำให้โรงเรียนต้องหยุดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นการเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลและออนไลน์ การเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล แตกต่างจากอดีตที่ผ่านมาอย่างเห็นได้ชัดด้วยความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ทั่วโลก เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาตามความสะดวก ได้ทั้งบนมือถือ แท็บเล็ตและคอมพิวเตอร์ ประกอบกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ทำให้ต้องปิดสถานศึกษาและเร่งให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลกันอย่างแพร่หลาย อย่างไรก็ตามพบว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาร้อยละ 28.4 มีคอมพิวเตอร์ใช้เอง ร้อยละ 73.2 มีสมาร์ตโฟนสำหรับใช้งานเองและร้อยละ 13.2 มีแท็บเล็ตสำหรับใช้งานเอง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 44.7 มีคอมพิวเตอร์สำหรับใช้เองร้อยละ 92.4 มีสมาร์ตโฟนสำหรับใช้งานเอง และร้อยละ 12.6 มีแท็บเล็ตสำหรับใช้เอง จะเห็นได้ว่า ทั้งนักเรียนในระดับประถมศึกษาและระดับมัศึกษาน้อยกว่าครึ่ง มีคอมพิวเตอร์สำหรับการเรียนและอนุมานได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่เรียนรู้ทางไกลด้วยการใช้สมาร์ตโฟน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

จากการรายงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2565 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) คะแนนเฉลี่ยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 เปรียบเทียบระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยในระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ สูงกว่าในระดับสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 แต่ต่ำกว่าระดับประเทศ 2 วิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทุกวิชา ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 ผลปรากฏว่าเพิ่มขึ้น 1 วิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) คะแนนเฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 เปรียบเทียบระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยทุกวิชาในระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์สูงกว่าในระดับสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ทุกวิชาแต่ คะแนนเฉลี่ยทุกวิชาต่ำกว่าระดับประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทุกวิชา ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 ผลปรากฏว่าเพิ่มขึ้น 1 วิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์, 2565) สอดคล้องกับกัลยา ดิงศภักดิ์ (2557) กล่าวถึงผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตน ซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นการปฏิรูปการศึกษาในอนาคตจะต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ฐานข้อมูล สื่อ แหล่งเรียนรู้ขนาดใหญ่แสวงหาความรู้เพื่อสร้างสิ่งใหม่ๆ เป็นนวัตกรรมที่นำมาสู่การพัฒนาประเทศสอดคล้องกับรายงานข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงระบบที่คณะอนุกรรมการจัดการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาคุณภาพการศึกษาภายในประเทศไทยที่มีมาตรฐานต่ำกว่าเกณฑ์ขาดความเสมอภาค คือ เนื้อหาสาระที่ต้องเรียนมาก แต่เชื่อมโยงกับการใช้ประโยชน์ในชีวิตน้อยการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารในการมีอิทธิพลและกระตุ้นส่งเสริมให้ครูและบุคลากรดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายโดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบได้แก่ การพัฒนางานด้านการเรียนการสอน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานวิชาการและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรและร่วมมือร่วมใจกันทำงานมีความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถทางวิชาการ

เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานและพัฒนางานวิชาการ ตลอดจนผู้บริหารต้องสามารถพัฒนาครูและส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของ บทบาทครู ซึ่งบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการที่จะส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผลได้แก่ บทบาทนักวิชาการ บทบาทผู้นำ บทบาทผู้ประสานงานและสร้างเครือข่าย บทบาทนักแก้ปัญหา บทบาทนักพัฒนาระบบ บทบาทสร้างทีมงาน บทบาทพัฒนาทรัพยากรบุคคลและ บทบาทนักสื่อสาร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำเป็นผู้ริเริ่มสร้างแรงบันดาลใจเป็นที่ปรึกษา ตลอดจนให้คำแนะนำความช่วยเหลือแก่ครูและบุคลากรเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ (จิตติมา วรณศรี, 2553)

หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตการทำมาหากิน ค่านิยม และ พิธีกรรม ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมมาโดยตลอดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการบริหารตาม หลักธรรม ที่ผู้บริหารสามารถนำประยุกต์ใช้กับการบริหารได้ตลอดเวลาตามหลักอิทธิบาท 4 คือ หลักธรรมสำคัญเพื่อ ผู้บริหารทุกระดับเป็นแนวทางส่งเสริมให้บุคคลผู้ประพฤติปฏิบัติตามได้สติปัญญา ญาณเกิดผลดีต่อหน้าที่การ งานเป็นปฏิปทาให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย คือ ฉันทะ ความพึงพอใจ วิริยะ ความขยันหมั่นเพียร จิตตะ ความเข้าใจบุคคลรอบข้าง วิมังสา การไตร่ตรองพิจารณาเหตุผล (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต) 2554)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความตระหนักชัดว่าภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการศึกษาโดยเฉพาะการบริหารวิชาการ โรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเห็นความจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยมีความตระหนักและ สนใจศึกษารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ในพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตาม หลักอิทธิบาท 4 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์เกิดภาวะผู้นำทางวิชาการในยุค ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ที่มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาและคุณภาพของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด นครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4
3. เพื่อประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมี วิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งแหล่งข้อมูล ได้แก่ 1) จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิด และทฤษฎี

ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล 2) จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 3) จากการศึกษาสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้นจำนวน 18 คน ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 497 โรงเรียนๆ ละ 2 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 994 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูหัวหน้าวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 434 คน การกำหนดขนาดของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก ตามแนวคิดของ Hair คือ ในการวิเคราะห์พหุตัวแปรต้องใช้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 400 หน่วย ได้แก่ ผู้บริหารและครูหัวหน้าวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 434 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้มี 3 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบบันทึกข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าระดับ 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อหาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ และการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การสร้างรูปแบบ 2) การตรวจสอบความตรงเชิงสอดคล้องของร่างรูปแบบโดยใช้การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 3) การสร้างและประเมินคู่มือใช้กระบวนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ แหล่งข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ จำนวน 9 รูป/คน ส่วนการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยใช้ค่าสถิติ ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยค่าที่ยอมรับได้ประเด็นการประเมินรายข้อมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.67 หรือคู่มือมีความเหมาะสมในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการ จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ทำการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม ตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ เป้าหมายในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญได้ ๔๗ ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .728 ถึง .502 มีค่า Eigen Value = 18.944 ค่าร้อยละของความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบที่ 1 = 18.392 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 18.392

องค์ประกอบที่ 2 บุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญได้ ๑๕ ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .634 ถึง .508 มีค่า Eigen Value = 10.664 ค่าร้อยละของความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบที่ 2 = 10.354 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 10.354

องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญได้ ๕ ตัวแปร มีค่า Eigen Value = 8.644 ค่าร้อยละของความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบที่ 3 = 8.392 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 8.392 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 8.392

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญได้ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .687 ถึง .538 มีค่า Eigen Value = 7.322 ค่าร้อยละของความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบที่ 4 = 7.109 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.109

องค์ประกอบที่ 5 กัลยาณมิตรงานวิชาการในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย ตัวแปรสำคัญได้ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .598 ถึง .557 ค่า Eigen Value = 6.002 ค่าร้อยละของความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบที่ 5 = 5.827 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 5.827

2. ผลการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ 1) แนวคิดและทฤษฎีของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 2) วัตถุประสงค์รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งได้แก่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 และเพื่อเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ส่วนที่ 2 เนื้อหาและแนวทางการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์เนื้อหา ตำรา เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ เป้าหมายในยุคดิจิทัล หมายถึง การสร้างภาพในอนาคตของสถานศึกษาในการพัฒนางานวิชาการและการเรียนรู้เทคโนโลยี สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและแผนกลยุทธ์เพื่อนำมาใช้พัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้าน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 2 บุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่จะใช้งานสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ในการพัฒนางานและความก้าวหน้าในวิชาชีพได้อย่างเหมาะสมและมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนางานวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารในยุคดิจิทัลเป็นการสื่อสารที่ไร้พรมแดน

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูมีการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการโดยการทำให้มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารงานวิชาการผ่านเพิ่มช่องทางที่หลากหลายและการเชื่อมโยงงานวิชาการในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสามารถสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอน งานธุรการ งานจัดเก็บข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบในรูปแบบที่ทันสมัยและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลใหม่ๆ ในการทำวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่ 5 ภัยแล้งมิตรงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารทั้งในส่วนบุคคล หน่วยงานต่างๆ โดยผ่านช่องทางที่หลากหลายด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการ

ส่วนที่ 3 เจ็อนไขความสำเร็จ ในการนำรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย

ผลการตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 สรุปได้ว่า การยืนยันรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมนั้น รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 มีความเหมาะสม

ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 9 คน มีความคิดเห็นว่คู่มือรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 มีความเหมาะสมในระดับมาก

3. ผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ในภาพรวม มีความถูกต้องอยู่ในระดับมาก มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ในภาพรวม

รายการประเมิน	ความถูกต้อง			ความเป็นไปได้			ความเหมาะสม			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ส่วนที่ 1 ส่วนนำ	4.27	0.37	มาก	4.36	0.34	มาก	4.31	0.21	มาก	4.22	0.31	มาก
ส่วนที่ 2 เนื้อหา	4.30	0.37	มาก	4.44	0.34	มาก	4.32	0.29	มาก	4.38	0.31	มาก
ส่วนที่ 3 เจาะใจ ความสำเร็จ	4.36	0.28	มาก	4.45	0.27	มาก	4.32	0.34	มาก	4.48	0.26	มาก
รวมเฉลี่ย	4.30	0.19	มาก	4.40	0.14	มาก	4.28	0.14	มาก	4.33	0.19	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์ ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ เป้าหมายในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 2 บุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 4 การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล และองค์ประกอบที่ 5 กัลยาณมิตรงานวิชาการในยุคดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ที่สภาพแวดล้อมภายนอกได้เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เป็นทั้งปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลชั้นนำหลักที่สำคัญต่อการบริหารและการจัดการศึกษาในการนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาและจะต้องมีภาวะผู้นำทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการบริหารจัดการและความรู้ความเข้าใจในแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน คือ ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปและภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนโดยเป็นผู้ที่มีทรรศนะกว้างไกล สามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้นและเป็นการจูงใจในการทำงานโดยการแลกเปลี่ยน เพราะการที่ผู้บริหารจะบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลหรือไม่นั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือ สมรรถภาพในการนำและการใช้ภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปและภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Roon Charoen, 2012) ดังนั้น องค์ประกอบที่มีความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรมีอยู่ใน 5 องค์ประกอบนี้ ซึ่งครอบคลุมภารกิจ

และเป้าหมายสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิศ ศิริพรหมมา (2560) ที่พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) มีหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) มีความรอบรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) มีวิสัยทัศน์ 5) มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. การสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ในขั้นตอนการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เนื้อหาสาระของรูปแบบจากเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวข้องและนำภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ที่วิเคราะห์ได้จำนวน 77 องค์ประกอบ มาประมวลสรุปเข้าด้วยกันได้รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 คือ ส่วนนำ ประกอบด้วย 1) แนวคิดและทฤษฎีของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 2) วัตถุประสงค์รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ส่วนที่ 2 เนื้อหาและแนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ เป้าหมายในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 2 บุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 4 การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 5 กลยุทธ์บริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล โดยการกำหนดเป็นนโยบายและสนับสนุนงบประมาณและการให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องเสริมสร้างและพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลโดยจัดทำหลักสูตรที่ทันสมัย ทันต่อยุคปัจจุบัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในยุคดิจิทัลในช่องทางที่หลากหลายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยทันในการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจและบูรณาการหลักธรรมในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

ผลการตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ส่วนที่ 1 ส่วนนำของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 มีความเหมาะสม ส่วนที่ 2 เนื้อหาและแนวทางการดำเนินงาน มีความเหมาะสม และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จมีความเหมาะสม และได้จัดทำคู่มือรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมของคู่มือผลการประเมินผลการประเมินคู่มือรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่าคู่มือรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะว่ารูปแบบภาวะผู้นำทาง

วิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่างๆ อธิบายลำดับขั้นตอน องค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2547) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของรูปแบบว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ 1) วัตถุประสงค์ แนวคิด 5) บริบทและเงื่อนไข 3) ยุทธศาสตร์ 4) กระบวนการดำเนินงาน 5) ผลที่ได้รับจากการนำรูปแบบไปใช้และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรรัตน์ โตเขียว (2560) ที่พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาและแนวทางการดำเนินงาน ส่วนที่ 3 ส่วนกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 และส่วนที่ 4 ส่วนเงื่อนไขความสำเร็จและผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 จำนวน 4 ด้าน พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ โพธิ์ขำ (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนประชารัฐในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลากร 2) การบริหารจัดการ 3) การใช้หลักธรรมาภิบาล 4) การมีส่วนร่วม 5) การมีภาวะผู้นำ และ 6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และผลการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนประชารัฐในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ คือ 1) แนวคิดและหลักการพื้นฐานของรูปแบบ และ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา คือ องค์ประกอบของรูปแบบ และ ส่วนที่ 3 ส่วนการนำไปใช้ คือ 1) แนวทางการบริหารโรงเรียนประชารัฐในยุคดิจิทัล 2) เงื่อนไขความสำเร็จ

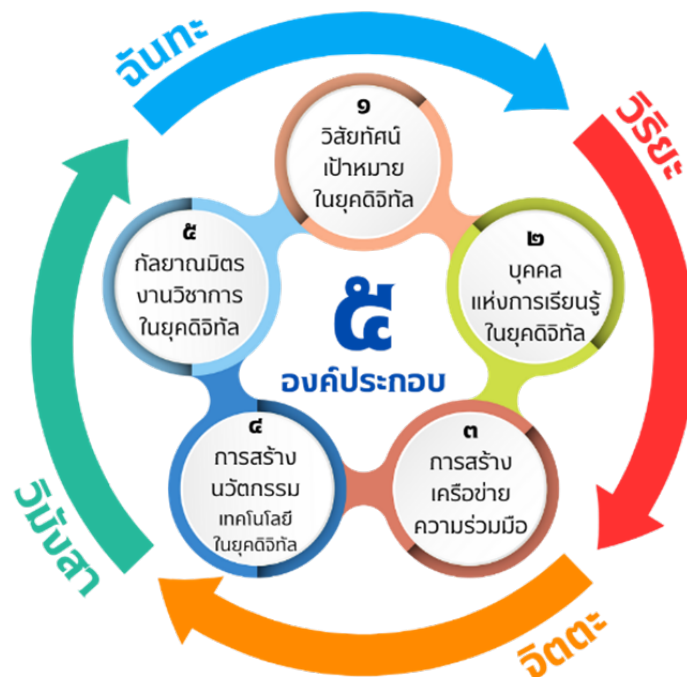
3. การประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า โดยรวมผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นประโยชน์ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ตัวแปรที่มีความสอดคล้องกันและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่ละคนมีความเชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล จึงได้ตัวแปรที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันและผู้วิจัยได้นำตัวแปร จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัยซึ่งแบบสอบถามที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูล มีจำนวน 102 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบและสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ และนำแบบสอบถามที่ได้มาตรฐานไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 434 คน ตามแนวคิดของของ Hair คือ ในการวิเคราะห์พหุตัวแปรต้องใช้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 400 หน่วย และนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้องค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบ และนำองค์ประกอบดังกล่าวมาใช้ในการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน มาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ความความคิดเห็นพร้อมตรงกันว่ารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 มีความเหมาะสม ดังนั้นจะเห็นว่าจากการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด

นครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 มีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการดำเนินงานจริงในยุคปัจจุบัน ดังนั้นจึงต้องผ่านการประเมินคุณภาพของรูปแบบในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิจัยของสุพิชญ์ชญา มีแก้ว (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามองค์ประกอบของรูปแบบที่ศึกษาและสรุปไว้ คือ หลักการ วัตถุประสงค์กลไกการดำเนินงาน วิธีดำเนินงาน การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จและผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้จากงานวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ เป้าหมายในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 2 บุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 4 การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล และองค์ประกอบที่ 5 กลยัตนมิตรงานวิชาการในยุคดิจิทัล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ เนื้อหาและแนวทางการดำเนินงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักกอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ เป้าหมายในยุคดิจิทัล หมายถึง การสร้างภาพในอนาคตของสถานศึกษาในการพัฒนางานวิชาการและการเรียนรู้เทคโนโลยี สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและแผนกลยุทธ์เพื่อนำมาใช้พัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้าน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล มีแนวทางการดำเนินการ

องค์ประกอบที่ 2 บุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่จะใช้งานสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ในการพัฒนางานและความก้าวหน้าในวิชาชีพได้อย่างเหมาะสมและมีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนางานวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารในยุคดิจิทัลเป็นการสื่อสารที่ไร้พรมแดน

องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูมีการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการโดยการทำให้มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารงานวิชาการผ่านเพิ่มช่องทางที่หลากหลายและการเชื่อมโยงงานวิชาการในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสามารถสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอน งานธุรการ งานจัดเก็บข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบในรูปแบบที่ทันสมัยและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลใหม่ๆ ในการทำวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่ 5 ศึกษานิเทศก์งานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารทั้งในส่วนบุคคล หน่วยงานต่างๆ โดยผ่านช่องทางที่หลากหลายด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักกอิทธิบาท 4 ไปใช้ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบฯ จากคู่มือรูปแบบฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

1.2. รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักกอิทธิบาท 4 ที่สร้างขึ้นในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ให้ประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับความตระหนักในสำคัญของการเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องของผู้บริหารการพัฒนาตนเองตามรูปแบบและการประยุกต์การพัฒนาตนเองให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาและในยุคดิจิทัล และสร้างความพร้อมของบุคลากรภายในสถานศึกษาโดยการสร้างความตระหนักร่วมมือกับบุคลากร

1.3 รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักกอิทธิบาท 4 ที่สร้างขึ้นสามารถนำไปพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในสังกัดอื่นได้

1.4 ควรเจาะจงเฉพาะคุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลที่เป็นความต้องการจากผู้บริหารสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัลซึ่งเป็นยุคของเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาและมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงสถิติเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อเป้าหมายของการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีการพัฒนาแนวทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลและบรรลุเป้าหมาย

2.3 ควรมีการศึกษาโดยนำรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อให้มีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบที่เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราษฎ์. (2562). ภาวะผู้นำ: แนวคิด ทฤษฎีและการพัฒนา. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2564**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กัลยา ติงศภักดิ์. (2557). **ความท้าทาย ณ ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0**. ในการสัมมนาทางวิชาการ จัดสมมนาโดยศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2551). **ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ**. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิตติมา วรณศรี. (2553). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Education and Innovation*. 12(1). 35-49.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 12(1). 1-9.
- ทิพวรรณ โพธิ์ขำ. (2563). **รูปแบบการบริหารโรงเรียนประชารัฐในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ศึกษานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทิตนา แคมมณี. (2547). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2554). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.

- พิชญ์ชญา มีแก้ว. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุขฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศศิศ ศิริพรหมมา. (2560). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- สมหมาย อ่าดอนกลอย. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 7(1). 1-7.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์. (2565). รายงานข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2565. นครสวรรค์: รีมปีง.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรียรัตน์ โตเชียว. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Anan Navee, P. (2009). *Principles and concepts Educational Administration Theory*. 2nd ed. Bangkok: Montree.
- Issarak, A. (2005). *Relationship between leadership and school effectiveness*. Master of Education Thesis. Burapha University. Bangkok.
- Roon Charoen. (2012). *Professionalism in educational organization and administration in the educational reform era*. 7th ed. Bangkok: LT Place Co.Ltd.
- Wannasri, J. (2010). Academic leadership of school administrators. *Journal of Education*. 12(1). 35-49.